

Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin tabeliyində
DÖVLƏT DƏNİZ VƏ LİMAN AGENTLİYİ

**“MƏRKURİ-1” (8212568 BDT nömrəli)
DƏNİZ QƏZASI ARAŞDIRMA HESABATI**

BAKİ - 2025

Dəniz Qəzalarının Araşdırılması Komissiyası
Azərbaycan, Bakı şəhəri, Xanlar küçəsi 2B, AZ1003

Tel: (+994) 12 497 44 05 (dax.: 123)
Mob: (+994) 51 464 52 32 (24 saat)
Fax: (+994) 12 497 44 06
E-mail: mcib@ddla.gov.az
Web: www.ddla.gov.az

AÇIQLAMA

Milli və beynəlxalq qanunvericiliyə uyğun olaraq, Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin tabeliyində olan Dövlət Dənizçilik və Liman Agentliyi (bundan sonra "DDLA") dəniz qəzaları və hadisələri ilə bağlı dəniz təhlükəsizliyi araşdırması apararaq dənizdə həyatın və gəmilərin təhlükəsizliyini artırmaq, həmçinin dəniz və ətraf mühitin çirklənməsinin qarşısını almaq məqsədi daşıyır. Bu araşdırmalar günahkarlıq müəyyən etmək və ya məsuliyyət təyin etmək məqsədi daşmır.

Bu hesabatda verilən məlumatların dəqiqliyi təmin edilməsi üçün hər cür səy göstərsə də, Agentlik və onun nümayəndələri, araşdırmaçıları, işçiləri və ya tərəfdaşları təqdim olunan məlumatlar və nəticələr, həmçinin iddia edilən səhvlər və nöqsanlar ilə bağlı hər hansı bir məsuliyyəti rədd edir.

Bu hesabatın hissələri mənbə düzgün göstərildiyi təqdirdə əvvəlcədən icazə olmadan çoxaldıla bilər. Digər hallarda çoxaldılma üçün Agentlikdən icazə alınmalıdır.

SƏLAHIYYƏT

Qəza səbəbini müəyyən etmək üçün DDLA Milli qanunvericilik və qaydalar əsasında, ölkənin tərəf olduğu bütün müvafiq beynəlxalq konvensiyalar və sazişlərə uyğun olaraq təhqiqat aparılmışdır.

MÜNDƏRICAT

AKRONİMLƏRİN SİYAHISI	4
RƏSİMLƏRİN SİYAHISI	5
XÜLASƏ	6
GƏMİ MƏLUMATLARI	7
SƏFƏR MƏLUMATLARI	10
DƏNİZ QƏZASI MƏLUMATLARI	11
DƏNİZ QƏZASININ TƏSVİRİ	12
DƏNİZ QƏZASININ NƏTİCƏLƏRİ	17
DƏNİZ QƏZASINDA AİDİYYƏTİ OLAN ŞƏXSLƏR HAQQINDA MƏLUMATLAR	20
DƏNİZ QƏZASININ BAŞVERMƏ SƏBƏBİ VƏ ŞƏRAİTİ	21
DƏNİZ QƏZASINDA AİDİYYƏTİ OLMASI MÜƏYYƏN EDİLMİŞ FAKTLAR	23
Xarici amillərin təsiri, psixoloji durumu, yorğunluq dərəcəsi nəzərə alınmaqla, dəniz qəzasında aidiyyəti olan şəxslərin hərəkətlərinin qiymətləndirilməsi	23
Kimin tərəfindən hansı tələblərin pozulduğu göstərilməklə, hərəkət və ya hərəkətsizliyi dəniz qəzasına səbəb olmuş və ya təkan vermiş şəxslərin siyahısı	23
Gələcəkdə dənizdə belə qəzaların qarşısının alınmasına dair tövsiyələr	24

AKRONİMLƏRİN SİYAHISI

AXDG.....	Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi
AİS.....	Avtomatik tanınma sistemi
BDT.....	Beynəlxalq Dəniz Təşkilatı
B/K	Baş Köməkçi
DMXK(MMSI).....	Dəniz Mobil Xidməti Kimliyi
EXEMS(ECDIS).....	Elektron Xəritə Ekranı və Məlumat Sistem
N/K	Növbə köməkçisi
B/M	Baş Mexanik
2/M	İkinci mexanik
ÜT(GT)	Ümumi Tutum
SX	Sahilboyu Xəbərdarlıq
MB.....	Mühərrik bölməsi
m	metr
MİP.....	Mərkəzi İdarəetmə Postu
QMS(GPS).....	Qlobal Mövqeləndirmə Sistemi
QDFƏRS (GMDSS).....	Qəza Zamanı Dəniz Fəlakət Ənmiyyətli Rabitə Sistemi
GTZ.....	Gəmi təmiri zavodu
TC.....	Təsnifat Cəmiyyəti(Registr)
ƏİS (İSM).....	Ənmiyyətli İdarəetmə Sistemi
ÇYT (VHF).....	Çox Yüksək Tezlikli

RƏSİMLƏRİN SİYAHISI

Şəkil 1. "Merkuri-1" gəmisini yüksək təzyiqli yanacaq nasosundan yanacaq sızması	13
Şəkil 2. "Merkuri-1" gəmisinin baş mühərrik bölümü açıq alov ilə yanğın başlama anı.....	15
Şəkil 3. "Merkuri-1" gəmisinin baş mühərriklər bölümündə tam həcmli yanğın hadisəsi.....	175
Şəkil 4. Yanğından sonra "Merkuri-1" gəmisinin baş mühərrik bölümü.....	187
Şəkil 5. Yanğından sonra "Merkuri-1" gəmisinin baş mühərrik bölümü.....	Error! Bookmark not defined.8
Şəkil 6. Yanğından sonra "Merkuri-1" gəmisinin sualtı hissəsinə baxış	19

XÜLASƏ

19 oktyabr 2025-ci il tarixində saat 08:03 radələrində Xəzər dənizinin şərq istiqamətində, neytral sulara, Qazaxıstan Respublikasının sahil xəttindən 25 dəniz mili, Azərbaycan Respublikasının sahil xəttindən 123 dəniz mili, təyinat limanına (Kurik) çatmağa 68 dəniz mili məsafədə, $42^{\circ} 04' 16''$ N, $051^{\circ} 53' 52''$ E coğrafi koordinatlarında sol baş mühərrikin 4-cü silindrinin yüksək təzyiqli yanacaq nasosunun gövdəsi ilə yanacaq ötürən borunu birləşdirən qapaq hissənin şpilkalarından birinin qırılması və yüksək təzyiqlə mühərrikin üzərində yanacaq püskürməsi nəticəsində açıq alovlu yanğın hadisəsi baş vermişdir.

Saat 08:30 radələrində yanğın gəmi heyətinin gecikmədən və aktiv müdaxiləsi nəticəsində tam nəzarət altına alınmışdır.

Təvsiyələrə heyətin müntəzəm hazırlığı, yanğın təlimləri və gələcəkdə oxşar hadisələrin qarşısını almaq üçün yanğına səbəb olan sistemlərə daha ciddi texniki qulluq daxildir. Araşdırma zamanı qəzaya səbəb ola biləcək hər hansı xarici faktor, psixoloji çətinliklər və ya yorğunluq aşkar etməyib.

GƏMİ MƏLUMATLARI

“Merkuri-1” 1985-ci ildə Yuqoslaviyada inşa edilmiş, Azərbaycan bayrağı altında qeydiyyatdan keçmiş, “Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi” Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti tərəfindən istismar edilən sərnişin / ro-ro yük gəmisidir. Uzunluğu 154,55 metr və ümumi tonnaja 11450, 8700 kVt gücə malik iki MAN 6K 45GFCA mühərriki ilə təchiz edilmişdir. Gəmi GPS, AIS və radar daxil olmaqla qabaqcıl naviqasiya və kommunikasiya sistemlərinə malikdir və xilasedici qayıqlar, xilasedici sallar, yanğınsöndürənlər və tənəffüs aparatları kimi hərtərəfli təhlükəsizlik və yanğınsöndürmə avadanlığı ilə təchiz olunub.

ÜMUMİ MƏLUMATLAR	
Gəminin adı	"Merkuri-1" (sərnişin/ro-ro yük gəmisi)
Gəminin bayrağı	Azərbaycan Respublikası
BDT nömrəsi	8212568
Qeydiyyat limanı və nömrəsi	Bakı, DGR-0819
Gəmi sahibi	“Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi” QSC
İnşa yerii və tarixi	Yuqoslaviya, 1985
Təsnifat simvolu	KMØ L3 (at d <= 4,25 m) R1 ro-ro passenger ship
Gəmi ölçüləri	uzunluq: 154.55 m, en: 17.5 m, bort hündürlüyü: 13.45 m

Tutumları	Ümumi: 11450.00, Xüsusi: 3435.00
Baş Mühərrik	DYM MAN 6K 45GFCA, 2x4350 kVt
Pərvanelər	2 ədəd 4 pərli tənzimlənən vint
Sükan qurğusu	Elektro-hidravlik sükan
Sürət	17.00 düyün
Hadisə anında suya oturumu	burun: 3.95 m, arxa: 3.95 m
Sərnişin	26 nəfər sürücü
Yük	7 ədəd avtotexnika- 775ton
Heyət	25 nəfər

Xilasedici avadanlıqlar	
	<ul style="list-style-type: none"> - 10 xilasedici daire - 104 Xilasedici jilet - 53 Qoruyucu kostyum - 1 ədəd 10 nəfərlik növbətçi qayıq - 6 ədəd 25 nəfərlik xilasedici sal, - 4 ədəd ip atan qurğu, - 12 ədəd paraşüt raketı.

Radio Naviqasiya avadanlıqları	
Radiostansiyanın gücü və əhatə radiusu	A1, A2, A3
	<ul style="list-style-type: none"> - 1 ədəd əsas maqnit kompası - 1 ədəd girokompas, - 2 ədəd pelenqator, - 2 ədəd radar, - 1 ədəd GPS avadanlığı - 1 ədəd AIS avadanlığı - 1 ədəd NAVTEX cihazı - 1 ədəd dərinlik ölçən cihaz - 1 ədəd qəza radiobuyu - 2 ədəd radiolokasiya cavabvericisi
	<ul style="list-style-type: none"> - 2 ədəd stasionar YT/OT radiostansiyası - 2 ədəd stasionar ÇYT radiostansiyası - 3 ədəd səyyar qəza ÇYT radiostansiyası - 5 ədəd səyyar UYT radiostansiyası - 1 ədəd peyk internet sistemi - 1 gəmi mühafizəsinin xəbərdarlıq signal sistemi
	<ul style="list-style-type: none"> - 1 ədəd İNM-C peyk xəbərleşmə sistemi - 1 ədəd Körpünün Naviqasiya Nəzarət Signalizasiya sistemi - 1 ədəd əl lotu - 1 ədəd saniyə ölçən - 2 ədəd durbin - 1 ədəd barometr - 1 ədəd krenometr

Yanğından mühafizə vasitələri	
	<ul style="list-style-type: none">- 1 ədəd 6 kq-lıq portativ karbon qazlı yanğınsöndürən balon,- 29 ədəd 9 litrlik portativ köpüklü yanğınsöndürən balon,- 2 ədəd 2 kq-lıq portativ tozlu yanğınsöndürən balon,- 54 ədəd 9 kq-lıq portativ tozlu yanğınsöndürən balon,
	<ul style="list-style-type: none">- 24 ədəd 45 kq-lıq stasionar karbon qazlı yanğınsöndürmə sistemi- 2 ədəd yanğın nasosu- 1 ədəd qəza yanğın nasosu- 94 ədəd yanğın həyəcan siqnalı düyməsi- 250 ədəd yanğın həyəcan zəngi- 300 ədəd yanğın xəbərdarlıq tüstü detektoru- 39 ədəd yanğın xəbərdarlıq istilik detektoru
	<ul style="list-style-type: none">- 6 ədəd yanğına davamlı kostyum,- 1 ədəd stasionar su ilə yanğınsöndürmə sistemi,- 6 ədəd avtonom tənəffüs aparatı,- 48 ədəd yanğın xortumu- 2 ədəd beynəlxalq sahil birləşməsi,- 3 dəst yanğınla mübarizə avadanlığı
	<ul style="list-style-type: none">- 4 ədəd metal qum yeşiyi- 2 ədəd yanğınsöndürən ədyal- 28 ədəd qəza qaçış tənəffüs aparatı

SƏFƏR MƏLUMATLARI

Çıxış tarixi və limanı	18 oktyabr 2025-cü il saat 15:35 "Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanını" (Ələt)
Təyinat limanı	Qazaxıstan Respublikasının Kurik limanı
Əməliyyatın növü	Tranzit yükdaşımalar
Yük məlumatı	26 ədəd avtotexnika, ümumi çəkisi 775 ton
Heyət	25 nəfər gəmi heyəti və 26 nəfər avtotexnika sürücüləri

DƏNİZ QƏZASI MƏLUMATLARI

Tarix və saat	19 oktyabr 2025-ci il saat 08:03 radələri
Dəniz hadisəsinin növü	Sol baş mühərrikin yüksək təzyiqli yanacaq nasosunda yaranan nasazlıqdan yaranan açıq alovlu yanğın hadisəsi.
Hadisə baş verən ərazi	Xəzər dənizinin şərq istiqaməti, 42 ⁰ 04' 16" N, 051 ⁰ 53' 52" E coğrafi koordinatlar.
Yaralı/Ölüm	Baş verməmişdir
Dəniz ətraf kirliliği	Çirklənmə müşahidə edilməmişdir
Hava məlumatları	Külək: cənub-şərq, cənub küləyi 13-18 m/s, arabitir 20-23 m/s, Dalğanın hündürlüyü: 2.0-3.0 mm. Görünüş: 2 km-dən artıq. Temperatur gecə 10-12° isti, gündüz 16-18° isti

DƏNİZ QƏZASININ TƏSVİRİ

21 oktyabr 2025-ci il tarixində saat 10:00 radələrində Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi” QSC-nin Dəniz üzgüçülüynün təhlükəsizliyi departamentinin rəisi tərəfindən Dövlət Dəniz və Liman Agentliyi Gəmi Hərəkətinin İdarəedilməsi Mərkəzinin direktoruna “Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi” QSC-yə məxsus “Merkuri-1” sərnişin/ro-ro yük gəmisinin dənizdə olarkən, maşın bölməsində yanğın hadisəsi baş verdiyi barədə işçi qaydada məlumat daxil olmuşdur. Məlumat daxil olduqdan sonra gəminin Qazaxıstan Respublikasının Kurik limanında olduğu müəyyən edilmişdir. Bundan sonra “Merkuri-1” gəmisi Kurik limanından çıxaraq, 23 oktyabr 2025-ci il tarixində saat 03:40 radələrində Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanından (Ələt) limanına təhlükəsiz yan almış, həmin gün 05:40 radələrində təmir məqsədilə Bibiheybət gəmi təmiri zavoduna getmək üçün limandan çıxış icazəsi almışdır.

24 oktyabr 2025-ci il tarixində saat 08:30 radələrində “Merkuri-1” gəmisi Bibiheybət gəmi təmiri zavodunun ərazisində fəaliyyət göstərən ÜT-K1 tərsanəsinə yerləşdirilmiş və həmin gün günorta saatlarında gəmiyə baxış keçirilməsi məqsədilə gedilsə də, tərsanə sudan tam qalxmadığı üçün gəmiyə keçid etmək mümkün olmamışdır.

26 oktyabr 2025-ci il tarixində gəmiyə baxış keçirmək məqsədilə yenidən Bibiheybət GTZ ərazisində fəaliyyət göstərən ÜT-K1 tərsanəsinə gedilmiş və illik baxış üçün tərsanəyə qaldırılmış “Merkuri-1” gəmisinə baxış keçirilmiş və hadisə ilə bağlı müvafiq məlumatlar toplanmışdır.

Alınan məlumatlara əsasən müəyyən olmuşdur ki, 18 oktyabr 2025-ci il tarixində saat 15:35 radələrində Azərbaycan Respublikasının Dövlət bayrağı altında üzən "Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə məxsus "Merkuri-1" sərnişin/ro-ro yük gəmisi Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanından (Ələt) çıxışını rəsmi şüurlərək 25 nəfər heyət üzvü, göyertəsində ümumi çəkisi 775 ton olan 26 ədəd avtotexnika yükü və həmin avtotexnikaların 26 nəfər sürücüləri ilə Qazaxıstan Respublikasının Kurik limanına növbəti səfərə çıxmışdır.

Şəkil 1. "Merkuri-1" gəmisini yüksək təzyiqli yanacaq nasosundan yanacaq sızması.

19 oktyabr 2025-ci il tarixində saat 08:03 radələrində Xəzər dənizinin şərq istiqamətində, neytral sularda, Qazaxıstan Respublikasının sahil xəttindən 25 dəniz mili, Azərbaycan Respublikasının sahil xəttindən 123 dəniz mili, təyinat limanına çatmağa 68 dəniz mili məsafədə, 420 04' 16" N, 0510 53' 52" E coğrafi koordinatlarında sol baş mühərrikin 4-cü silindrinin yüksək təzyiqli yanacaq nasosunun gövdəsi ilə yanacaq ötürən borunu birləşdirən qapaq hissənin şpilkalarından birinin qırılması və yüksək təzyiqli ilə mühərrikin üzərində yanacaq püskürməsi nəticəsində açıq alovlu yanğın hadisəsi baş vermişdir.

Baş mühərrikin yanacaq sızmasına qarşı qoruma sistemləri mövcud olmamış və işləməyə davam etmiş növbədə olan mexanik zamanında mühərrikin işini dayandırmış, havalandırma sistemlərini bağlamış, bölmənin elektrik şəbəkəsini ayırmışdır. Kapitan

körpüsündə yerləşən yanğın siqnallarının idarəetmə panelində gəminin maşın bölməsində yanğın olması barədə siqnal çıxmış, növbədə olan kapitan köməkçisi maşın bölməsi ilə gemidaxili telefon vasitəsilə əlaqə yaradaraq aktiv olmuş yanğın siqnalı barədə məlumatın doğru olduğunu öyrənmiş bütün heyət yanğın həyəcan siqnalı ilə yanğına qarşı aktiv mübarizəyə başlamışdır. Yanğın kəşfiyyat qrupunu baş mühərrik bölməsində yaranmış yüksək temperaturdan qorumaq üçün yanğın nasosu işə salınaraq dəniz suyu şırnağından istifadə edilmiş, eyni zamanda maşın bölməsinin yuxarısında yerləşən yük bölməsində yüklənmiş olan 26 ədəd avtotexnikanın yanmasını önlemek məqsədi ilə dəniz suyundan yük bölməsinin göyertəsinin soyutmasını təmin etmək üçün istifadə edilmişdir. Gəmidə olan 26 ədəd sərnəşinlər kapitanın təlimatı ilə stüardessalar tərəfindən yanğından qorunması məqsədi ilə gəminin burun hissəsində toplanmış, lakin xilasedici jiletlər ilə təmin edilməmişdir. Saat 08:30 radələrində yanğın gəmi heyətinin gecikmədən və aktiv müdaxiləsi nəticəsində tam nəzarət altına alınmışdır. Yanğın hadisəsi barədə gəmi kapitanı Agentliyə məlumat verməmiş, saat 09:34 radələrində gəmi sahibinə "İnmarsat-c" peyk rabitə sistemi vasitəsilə ilə qısa mesaj "Salam 08:05 gəminin sol baş maşınında yanğın baş verdi, 08:30

Şəkil 1: "Merkuri-1" gəminin baş mühərrik bölümü açıq alov ilə yanğın başlama anı.

heyətin gücü nəticəsində yanğın aradan qaldırıldı. Maşında bütün elektrik avadanlıqları islandığı üçün hal hazırda maşınları buraxa bilmirik. Heyətdə və sənişinlər arasında heç bir xəsarət alan yoxdur. Koordinatlarımız 42.04.28 N 051.53.88 E” göndərmişdir.

Həmin gün Milli Hidrometeorologiya Xidməti Hidrometeoroloji Proqnozlar Bürosu tərəfindən verilən hava məlumatına əsasən sözügedən rayonda cənub-şərq, cənub küləyi 13-18 m/s, arabir 20-23 m/s, görünüş 2 km-dən artıq, dalğanın hündürlüyü 2.0-3.0 m, havanın temperaturu 16-18° isti. SX-242 nömrəli 08 oktyabr 2025-ci il tarixli Sahilboyu Xəbərdarlığa əsasən Xəzər dənizində suyun səviyyəsi Kronştadt futştoku səviyyəsindən 29,41 m aşağı olmuşdur.

19 oktyabr 2025-ci il tarixində saat 14:50 radələrində gəminin sağ mühərriki işə salınaraq səfərinə davam etmiş, saat 20:20 radələrində Kurik limanı reyndə lövbərə dayanaraq limana yanaşmaq üçün təlimat gözləməyə başlamış, 20 oktyabr 2025-ci il tarixində saat 18:25 radələrində gəmi Kurik limanına yanaşmaq üçün lövbər almış, saat 20:10 radələrində limana təhlükəsiz yanaşmış, saat 21:50 radələrində yüklər təhlükəsiz boşaldılmışdır.

Şəkil 3. “Merkuri-1” gəmisinin baş mühərriklər bölümündə tam həcmli yanğın hadisəsi.

21 oktyabr 2025-ci il tarixində saat 00:50 radələrində gəmi yenidən ümumi kütləsi 641 ton olan 40 ədəd avtotexnika ilə yüklənmiş, 09:05 Kurik limanından çıxmış 10:30 radələrində lövbərə dayanaraq küləyin azalmasını gözləmiş, saat 16:10 radələrində lövbər alaraq Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanından (Ələt) istiqamətində hərəkətə başlanmışdır.

22 oktyabr 2025-ci il tarixində gəmi Xəzər dənizini sağ (tək) baş mühərriklə orta sürət 7,8 düyün ilə keçmiş, saat 16:55 radələrində Gəmi hərəkətinin idarəedilməsi mərkəzinə məruzə edilərək hərəkətin bölünmə sisteminə daxil olmuş dənizdə baş vermiş qəza barədə hər hansı məlumat verilməmişdir. 23 oktyabr 2025-ci il saat 02:30 radələrində Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanından (Ələt) limanının kanalına daxil olmuş, 03:40 radələrində limana təhlükəsiz yan almış saat 05:30 radələrində girişini rəsmiləşdirmiş gəminin limana gəlməsi haqqında bəyannamədə dənizdə baş vermiş qəza hadisəsi barədə qeydlər etməmiş, Liman nəzarət müfəttişliyini məlumatlandırmamış, yükü boşaltdıqdan sonra saat 08:30 radələrində təmir edilməsi məqsədilə Bibiheybət gəmi təmiri zavoduna hərəkətə başlamışdır.

DƏNİZ QƏZASININ NƏTİCƏLƏRİ

19 oktyabr 2025-ci il tarixində saat 08:03 radələrindən saat 08:30 radələrində qədr "Merkuri-1" sərnişin/ro-ro yük gəmisinin baş mühərriklər bölməsində baş vermiş yanğın hadisəsi nəticəsində bölmənin elektrik kabellərinə, elektrik panellərinə, aydınlatma sistemlərinin yanar konstruksiyalarına və yanğın siqnal detektorlarına ciddi zərər dəymişdir. Hal hazırda Zığ gəmi təmiri zavodunda gəminin təmiri davam etdirilir.

Şəkil 4. Yangından sonra "Merkuri-1" gəmisinin baş mühərrik bölümü.

Şekil 5. Yanğından sonra "Merkuri-1" gemisinin baş mühərrik bölümü

Şekil 2. Yanğından sonra "Merkuri-1" gėmisinin sualtı hissėsinė baxış

Dėniz qėzası zamanı heyət ۆzvlėrindən xėsarət alan olmamış vė ətraf mۆhitin irklėnməsi mۆşahidė edilməmishdir.

DƏNİZ QƏZASINDA AİDİYYƏTİ OLAN ŞƏXSLƏR HAQQINDA MƏLUMATLAR

Əliyev Lətif Qədir oğlu, 01.01.1966, “Merkuri-1” sərnişin/ro-ro yük gəmisinin kapitanı, Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Dəniz və Liman Agentliyi tərəfindən verilmiş 000088/21 nömrəli şəhadətnaməsi (işçi diplomu) 17 fevral 2026-cı il tarixinədək qüvvədədir, dəniz nəqliyyatında cəmi 38 il iş stajı var.

İsmayılov Elçin Məhəmməd oğlu, 18.08.1971, “Merkuri-1” sərnişin/ro-ro yük gəmisinin kapitanının baş köməkçisi, Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Dəniz və Liman Agentliyi tərəfindən verilmiş 000706/21 nömrəli şəhadətnaməsi (işçi diplomu) 10 noyabr 2026-cı il tarixinədək qüvvədədir, dəniz nəqliyyatında cəmi 28 il iş stajı var.

Sərkarov Sərkar Qadaş oğlu, 20.04.1987, “Merkuri-1” sərnişin/ro-ro yük gəmisinin kapitanının növbə köməkçisi, Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Dəniz Agentliyi tərəfindən verilmiş 000269/24 nömrəli şəhadətnaməsi (işçi diplomu) 13 mart 2029-cu il tarixinədək qüvvədədir, dəniz nəqliyyatında cəmi 16 il iş stajı var.

Cavadov Rüstəm Fəmit oğlu, 10.05.1989, “Merkuri-1” sərnişin/ro-ro yük gəmisinin baş mexaniki, Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Dəniz və Liman Agentliyi tərəfindən verilmiş 000391/24 nömrəli şəhadətnaməsi (işçi diplomu) 30 aprel 2029-cu il tarixinədək qüvvədədir, dəniz nəqliyyatında cəmi 12 il iş stajı var.

Həsənov Vüqar Çingiz oğlu, 01.04.1999, “Merkuri-1” sərnişin/ro-ro yük gəmisinin növbə mexaniki, Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Dəniz və Liman Agentliyi tərəfindən verilmiş 001189/23 nömrəli şəhadətnaməsi (işçi diplomu) 07 noyabr 2028-ci il tarixinədək qüvvədədir, dəniz nəqliyyatında cəmi 3 il iş stajı var.

DƏNİZ QƏZASININ BAŞVERMƏ SƏBƏBİ VƏ ŞƏRAİTİ

Azərbaycan Respublikasının Dövlət bayrağı altında üzən “Merkuri-1” sərnişin/ro-ro yük gəmisi ilə baş vermiş dəniz qəzasının araşdırılması məqsədilə yaradılmış komissiya tərəfindən dəniz qəzasına dair şahidlərin və aidiyyəti şəxslərin izahat və sorğu protokollarından, eləcə də Bibiheybət gəmi təmiri zavodu ərazisində ÜT-K1 tərsanəsində, ZİĞ gəmi təmiri zavodunun körpüsündə adıçəkilən gəmiyə baxış keçirilərkən müəyyən olunmuşdur ki, 19 oktyabr 2025-ci il tarixində Xəzər dənizinin şərq istiqamətində Azərbaycan Respublikasının Dövlət bayrağı altında üzən “Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə məxsus olan, “Merkuri-1” sərnişin/ro-ro yük gəmisinin 42° 04' 16" N, 051° 53' 52" E coğrafi koordinatlarında sol baş mühərrikində başlamış yanğın ilə nəticələnən dəniz qəzası baş vermişdir.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 08 may 2000-ci il tarixli 83 nömrəli Qərar ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikası dəniz nəqliyyatı gəmilərində xidmət Nizamnaməsi”nin 78-ci bəndi ilə xəritələrin, losiyaların və üzmə üçün digər əyani vəsaitlərin vaxtında təshih olunmasından ötrü dənizçilər üçün naviqasiya xəbərlərinin (NAVİM) (NAVİP) və naviqasiyanın dəyişməsi haqqında digər məlumatların alınmasına daim nəzarətin həyata keçirilməsi, meteoroloji şəraitin nəzərə alınması üzmə dövründə kapitanın vəzifələrinə aid edilmişdir.

Adıçəkilən gəminin növbədə olan mexaniki Həsənov Vüqar Çingiz oğlu izahatında və sorğu zamanı sol baş mühərrikin səsinin dəyişdiyini hiss etdiyini, bölməyə baxış əsnasında baş mühərrik bölümündə yanğın olduğunu müşahidə etdiyini bildirmişdir. Yanğın yüksək təzyiqli yanacaq nasosunda baş vermiş texniki nasazlıq səbəbindən yüksək təzyiqli yanacaq nasosundan yanacağın mühərrikin üzərinə və yanmış qazların yüksək temperaturlu xaric olma sistemine püskürtməsi nəticəsində baş vermişdir. Maşın bölməsində növbədə olan mexanikin yanğını gördüyü anda baş mühərrikləri, onlara xidmət edən və havalandırma sistemlərini dayandırması yanğının həcmnin daha da artmasını, digər bölümlərə eyni zamanda baş mühərrik bölümündə yerləşən yanacaq tanklarına keçməsinə əngəlləmişdir.

Belə ki, gəminin maşın bölməsinə quraşdırılmış video qeydiyyat cihazının qeydlərini analiz etdiyimiz zaman müəyyən olmuşdur ki, hadisədən 60 saniyə əvvəl gəminin növbədə olan motorçusu mühərrikin yanından keçərək vizual müşahidə aparmış və istismar göstəricilərini kontrol etmişdir. Yüksək təzyiqli yanacaq nasosunun boltu qırılması nəticəsində dizel yanacağı yüksək təzyiqlə püskürərək baş mühərrik bölməsinin tavanına qədər çatmış toz halında ətrafa yayılmağa başlamış, yanacağın püskürməsindən 9 saniyə sonra yanğın baş vermiş, yanğın başladıqdan 13 saniyə sonra baş mühərrik dayandırılmış, yanğından 63 saniyə sonra bölmənin havalandırması və qapıları bağlanmışdır.

Yanğın həyəcan signalı əsasında maşın bölməsinə gələn yanğın müdaxilə və kəşfiyyat qrupunun baş mühərrik bölməsinə keçidi zamanı yüksək temperaturdan qorunmaları məqsədilə dəniz suyundan soyutma məqsədilə istifadə edilmiş, növbəti prosesdə səyyar yanğınsöndürmə balonları və dəniz suyu ilə yanğın söndürülməyə başlanmış, saat 08:30 radələrində tam kontrol altına alınmışdır.

Yanğın hadisəsinin baş vermə səbəbi sol baş mühərrikin 4-cü silindrinin yüksək təzyiqli (392 bar) yanacaq nasosunun qapaq hissəsinin boltlarından birinin qırılması olmuşdur. Müşahidə zamanı gəmidə yüksək təzyiqli yanacaq nasoslarında üçün üç fərli bolt növü istifadə edildiyi, bunlardan qırılan bolt da daxil olmaqla iki növ boltun zavod istehsalı olmadığı, Zığ gəmi təmiri zavodunda təmir edilərkən nasosların üzərinə bağlandığı məlum olmuşdur. Belə ki 23 yanvar 2023-cü il tarixində gəminin Zığ gəmi zavodunda əsaslı təmiri əsnasında tərtib edilmiş qüsurlu aktında yanacaq nasoslarının təmiri ilə bağlı müvafiq qeydlər aparılmışdır.

DƏNİZ QƏZASINDA AİDİYYƏTİ OLMASI MÜƏYYƏN EDİLMİŞ FAKTLAR

Merkuri-1” sərnişin/ro-ro yük gəmisi ilə baş vermiş dəniz qəzasına aidiyyəti olan digər faktlar müəyyən edilməmişdir.

Xarici amillərin təsiri, psixoloji durumu, yorğunluq dərəcəsi nəzərə alınmaqla, dəniz qəzasında aidiyyəti olan şəxslərin hərəkətlərinin qiymətləndirilməsi

“Merkuri-1” sərnişin/ro-ro yük gəmisinin heyətindən alınmış izahatlardan, sorğulardan, iş və istirahət saatları hesabatlarından, gəmidə mövcud heyətin minimum heyət tərkibindən çox olmasından və toplanmış digər materiallardan müəyyən olunmuşdur ki, dəniz qəzası baş verərkən hər hansı xarici amillərin təsiri, psixoloji çətinlik olmamışdır. Eləcə də gəmi heyətinin iş vaxtı qanunvericiliyə uyğun təşkil olunduğundan yorğunluq faktı qeydə alınmamışdır.

Kimin tərəfindən hansı tələblərin pozulduğu göstərməklə, hərəkət və ya hərəkətsizliyi dəniz qəzasına səbəb olmuş və ya təkan vermiş şəxslərin siyahısı

“Merkuri-1” sərnişin/ro-ro yük gəmisinin texniki istismarı ilə bağlı olaraq yanacaq nasoslarının təmiri, sınağı və gəmidə quraşdırılması Zığ gəmi təmiri zavodu tərəfindən aparılmışdır. Sözügedən yüksək təzyiqli yanacaq nasoslarının təmirində istifadə edilən zavod istehsalı olmayan boltlardan birinin qırılması yanğın hadisəsinə səbəb olmuşdur. Gəminin 2023-cü il tarixində Zığ gəmi təmiri zavodunda əsaslı təmir edildiyi zaman qüsurlu və təmir ilə bağlı görülmüş işlər barədə yekun hesabat istənilmiş, lakin təmir barədə yekun hesabat təqdim edilməmişdir. Beləliklə Zığ gəmi təmiri zavodunu yüksək təzyiqli yanacaq nasoslarının təmiri zamanı istifadə etdiyi ehtiyat hissələrinin habelə yanğına səbəb olmuş qırılan boltun istehsalçısı barədə məlumat əldə etmək mümkün olmamışdır.

Gəmi heyətinə:

1. Şirkətin təlim qrafikinə uyğun təşkili edilmiş bütün təlim və məşğələlərdə iştirak etməsi, vəzifə təlimatlarını bilməsi;
2. Gəminin yanğın planı və xilasedici vasitələrin yerləşmə sxeminə uyğun avadanlıqların yerlərinin öyrənilməsi;
3. Yanğın təlim kitabçasına uyğun yanğınsöndürmə avadanlıqlarının istifadə qaydalarının öyrənilməsi;
4. Bütün növ qəza həyəcan siqnallarında hazırlıqlı olması;
5. Maşın jurnalı doldurularkən gəminin maşın və mexanizmlərinin faktiki istismar göstəricilərinin qeyd edilməsi;
6. Gəmi jurnalında göstərilən parametrlərin kəsintisiz və müvafiq qeydiyyatının aparılması.

Gəmi kapitanına:

1. Gəmi səfərə çıxmadan öncə yanğın və xilasedici avadanlıqlarının yaxşı vəziyyətdə olmasına əmin olması;
2. Heyətin bütün növ qəza həyəcan siqnallarında hazırlığına nəzarətin və yoxlanılmasının təşkili;
3. Maşın bölməsində yanğın ssenarisi yaradaraq uyğun təlimlərin mütəmadi təşkil edilməsi;
4. Gəmi heyətinin gəminin zədələrə qarşı nəzarət planını bilməsinə əmin olması;
5. Gəmi jurnalında göstərilən parametrlərin kəsintisiz və müvafiq qeydiyyatının aparılmasına mütəmadi nəzarət edilməsi.

“Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə:

1. Şirkətin illik təlim planına uyğun təlimlərin vaxtında və real olaraq təşkil edilməsinə nəzarət edilməsi;
2. Fövqəladə hallarda gəmi kapitanının məlumatı əsasında vəziyyətin düzgün qiymətləndirilməsi, dəqiq qərar verərək lazımi effektiv köməyin vaxtında göstərilməsi;
3. İstismarda olan gəmilərin maşın bölmələrinin yanğın qapaqlarının kip bağlanması və CO₂ sisteminin keçiriciliyinin və sızdırmazlığının yoxlanılması;
4. İstismarda olan gəmilərdə maşın bölməsində yanğın ssenarisi ilə təlimlərin təşkil edilməsi;
5. İstismarında olan gəmilərə qəza hadisələri baş verdikdə müvafiq qaydalara uyğun olaraq Agentliyə məlumatın ötürülməsi üçün sirkulyar məktub göndərilməsi;
6. İstismarında olan gəmilərin gəmi jurnallarının, qüsursuz doldurulması, keçid planlarının limandan-limana tam hazırlanması üçün gəmi heyətinin təlimatlandırılması;

7. İstismarında olan gəmilərin təmirində istifadə olunan ehtiyat hissələrinin sınaq testi sənədlərinin gəmilərdə mühafizə edilməsi;
8. İstismarında olan gəmilərin ölçü cihazlarının kalibrovka edilməsinin təmin edilməsi.

Ziğ Gəmi Təmiri Zavoduna:

1. Zavodda təmir edilən gəmilərə görülən işlər barədə yekun hesabatın təqdim edilməsi;
2. Yüksək təzyiqli yanacaq nasoslarının təmirdən sonra gəmilərə quraşdırılmadan test sınağının təmin edilməsi.

Dövlət Dəniz və Liman Agentliyinə:

1. Gəmilərin bayraq nəzarət yoxlamalarında maşın bölməsində yanğın təlimlərinin icra edilməsinin təşkili;
2. Gəmilərin bayraq nəzarət yoxlamalarında gəmi jurnallarının düzgün doldurulmasının və keçid planlarının limandan – limana hazırlanmasının qiymətləndirilməsinin təşkili.;